

**BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDE**Avdelning  
Utvärderingsavdelningen

<b>Lärosäte:</b> Umeå universitet
<b>Yrkesexamen:</b> Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska.
<b>Samlat omdöme:</b> Hög kvalitet
<p><b>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara tillfredsställande.</b></p> <p>Inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) finns tillfredsställande vetenskaplig kompetens och de flesta lärare är tillsvidareanställda. De flesta av de undervisande lärarna har också genomgått högskolepedagogiska kurser och har ämneslärarexamen. För UVK finner bedömargruppen att ett viktigt utvecklingsområde för lärosätet är att skaffa rutiner för hur alla lärare mer långsiktigt kan garanteras forskning inom sina tjänster för att säkerställa fortsatt kvalitet. Den vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen bedöms vara god i både svenska språket och litteraturvetenskap. Lärosätet menar att personalstyrkan för inriktningen svenska präglas av stabilitet, men bedömargruppen noterar att drygt en tredjedel har tidsbegränsad anställning. Lärosätet gör dock satsningar för att säkra kompetens och kontinuitet.</p> <p>Även utbildningsmiljön bedöms vara god. Många forskningsprojekt inom miljön anknyter innehållsmässigt till relevanta delar av UVK. Av betydelse för lärarutbildning bedrivs forskning inom flera områden och inom flera fält som rör till exempel professionen, ledarskap, betyg och bedömning. Det finns också relevant ämne- och ämnesdidaktisk forskning. Olika satsningar sker för att stärka den vetenskapliga kompetensen och det finns en samordningsplats för lärarutbildningen i svenska, vilket bedömargruppen ser som en styrka. Forskarna undervisar med anknytning till sina forskningsområden och studenter inbjuds att skriva sina självständiga arbeten inom dem.</p> <p><b>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara tillfredsställande.</b></p> <p>Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Svensklärarutbildningens utformning ger studenterna förutsättningar för att nå målet genom att kurserna i svenska har en tydlig progression i tre steg: grundläggande, befästa och fördjupa. Ämneskunskaperna och insikterna i forsknings- och utvecklingsarbete stärks exempelvis genom att studenterna skriver en kort vetenskaplig uppsats som föregår det självständiga arbetet. Dock kan lärosätet ytterligare säkerställa fördjupningen i ämnet.</p> <p>Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Lärosätet uppvisar en målmedveten, sammanhållen utbildning i</p>

vetenskaplig metod och ett vetenskapligt förhållningssätt genom hur kunskaps- och vetenskapsteori introduceras. Bedömaregruppen finner att systematiken med "grundläggande", "befästande" och "fördjupande" är ett gott sätt att organisera utbildningen och garantera progression. Både kvalitativa och kvantitativa metoder behandlas och examineras. Studenten får successivt fördjupad kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder och fördjupningen ska framförallt ske i det självständiga arbetet som skrivs inom ämnet. Bedömaregruppen anser att ett utvecklingsområde är att ge studenterna möjlighet att ytterligare fördjupa kunskaperna. Det kan ske tidigare i utbildningen inom UVK men också att ytterligare fördjupning sker kopplat till ämnet för att i större utsträckning säkerställa måluppfyllelse. Bedömaregruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Under utbildningens gång ställs allt större krav på att studenterna kan reflektera över, problematisera, analysera och värdera sina egna och andras erfarenheter och knyta dessa till forskning. Genomgående krävs att studenterna gör kopplingar till relevant litteratur och forskning och måluppfyllelse säkerställs med olika examinationer under UVK, under verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och i de självständiga arbetena. Exempel på examinationer är skriftlig hemtentamen, salstentamen, dagbok för VFU (VFU-dagbok) men en skriftlig inlämningsuppgift. Bedömaregruppen menar att målet uppfylls i stor utsträckning.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls eftersom lärosätet ger flera goda exempel på hur målet vävs in i kurser och examineras på flera olika sätt. Det ges under utbildningen övningar innan och mellan VFU-kurserna, där bland annat rollspel möjliggör för studenterna att öva och visa sin förmåga till didaktiska val och analyser. Det är berömvärt att måluppfyllelse säkerställs på det sättet, eftersom det tränar studenterna i kunskaper som är för professionen relevanta kunskaper. Ytterligare ett positivt exempel på examinationsform är att studenterna ska förklara något på ett sådant sätt att elever kan förstå. Ämne och ämnesdidaktik hör nära samman, och ämnesdidaktiska inslag finns i alla kurser i svenska. Bedömaregruppen ser det som en styrka att ämne och ämnesdidaktik integreras.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls eftersom studenterna tränas i att planera, genomföra, utvärdera och utveckla sin undervisning, så att varje elev stimuleras och utvecklas. Det sker genom olika kurser med tillhörande examination. Det finns även en nära integration mellan UVK, VFU, ämnen och ämnesdidaktik. Det finns en tydlig progression i utbildningen, och praktiskt inriktade övningar stärker studenternas förmåga att nå detta mål.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter och hållbar utveckling uppfylls. På en grundläggande nivå beskriver självvärderingen tydligt hur studenterna får möjlighet att utveckla de förmågor som målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter och hållbar utveckling anger. Studenterna får i form av gruppövningar och i skrift resonera om ett case. Bedömaregruppen anser att detta sätt att arbeta i viss mån kompenserar för vissa av de svårigheter som det innebär att ha den långa VFU:n så sent i utbildningen, men också att det rustar studenterna väl inför olika undervisningssituationer. Moment relaterat kring hållbar utveckling behöver enligt bedömarena stärkas, så att studenter får större del av dessa kunskaper. Detta utvecklingsområde identifierar lärosätet även i självvärderingen.

Bedömggruppen uppfattar att svenskläroarutbildningen i sin helhet behandlar jämställdhet, men noterar samtidigt att beskrivningarna i såväl självvärderingen som intervjuerna inte till fullo klargör hur jämställdhet examineras inom UVK. Därför är den här delen något som skulle kunna utvecklas mer. Bedömggruppen ser positivt på hur jämställdhetsperspektivet uppmärksammas och genomsyrar samtliga kurser i svenska och synliggörs i kurslitteratur, lärandemål, genomförande och uppgifter. Studenterna får på olika sätt träna sin förmåga att beakta, kommunicera och förankra perspektivet i den pedagogiska verksamheten.

Lärosätet följer upp utbildningen och resultaten av kursutvärderingarna behandlas och återkopplas. Det finns tydliga rutiner för uppföljning, åtgärder och återkoppling. Exempelvis möts Samos två gånger per termin för att behandla bland annat utvärderingar, kursplaner och utvecklingsarbete, och förändringar görs utifrån framkomna synpunkter. Genomströmning och avhopp analyseras systematiskt två gånger per år via intervjuer med de studenter som har avslutat sin utbildning i förtid. För att stödja studenterna att genomföra studierna inom planerad tid genomfördes under hösten 2018 ett pilotprojekt för att stärka deras skrivande. Projektet fördjupades under 2019. Men bedömggruppen ser på programnivå oklarheter i systematiken i de förebyggande insatserna. För svenskläroarutbildningen finns dock rutiner för att följa upp studenternas prestationer, och om de inte uppfyller kraven sätter lärosätet in åtgärder för att stötta studenten ifråga.

#### **Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.**

Studentrepresentation finns i samtliga beredande och beslutande organ. Även på programnivå finns studentrepresentation, och dialog förs mellan ansvariga för läroarutbildningen och studentkåren. Informationsmöten hålls och på läroarutbildningens webbplats finns utbildningssidor med information och kontaktvägar. Flera av kontakterna mellan de kursansvariga och studenterna sker genom informella möten. Eftersom inflytande sker på detta sätt är det enligt bedömggruppen särskilt viktigt att lärosätet arbetar med tillgänglighet av lärare och snabb återkoppling till de studerande. Av bedömggruppens samlade underlag framgår också att kursutvärderingar genomförs rutinmässigt och upplevs som ointressanta. Det är därför motiverat att ytterligare utveckla formerna för utvärdering och återkoppling för att studenterna ska få än större inflytande över sin utbildning. Sammantaget har dock studenterna har goda möjligheter att aktivt utveckla utbildningen på både ämnes- och programnivå.

#### **Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.**

Studenterna kommer i kontakt med arbetslivet via lärare på lärosätet med bakgrund i skolan men främst via sin VFU. Lärosätet framhåller den långa VFU:n som viktig i förberedelsen för det kommande yrkeslivet. Bedömggruppen menar att den långa VFUn kan bli problematisk om en student befinner sig på samma skola med en handledare som studenten inte kan utvecklas tillsammans med. För svenskläroarutbildningen verkar det dock fungera väl och som ett gott exempel vill bedömggruppen framhålla att studenterna under den avslutande VFU:n får praktisera i båda sina ämnen. Det framgår att studenterna genomförf VFU på olika skolor vilket stämmer överens med lärosätets målsättning att studenterna ska få stifta bekantskap med flera skolor med olika strukturella förutsättningar. I kurser i språksociologi får studenterna kunskap om den språkliga situationen i dagens Sverige, vilket är en viktig del i beredskapen för att möta förändringar i arbetslivet. Kontakter finns mellan forskare, skola och arbetsliv via Litum och den forskning som där bedrivs. Även externa aktörer, till exempel logopedier, deltar i utbildningen. En styrka i utbildningen är enligt

bedömargruppen att yrkesverksamma lärare och skolledare medverkar i seminarier. Utifrån det samlade underlaget bedömer bedömargruppen att studenterna väl förbereds inför arbetslivet.

## Utbildningsvetenskaplig kärna

### Bedömningsområde: Förutsättningar

#### Personal

**Bedömning med motivering:** *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Utifrån självvärderingen och den bifogade lärartabellen anser bedömargruppen att graden av vetenskaplig kompetens är tillfredsställande. En fördel är att flera lärare har forskning i sina tjänster, om än med stora skillnader i omfattning. Det är ett viktigt utvecklingsområde för lärosätet att skaffa rutiner för hur alla lärare mer långsiktigt kan garanteras forskning inom sina tjänster för att säkerställa fortsatt kvalitet. Enligt lärartabellen finns en viss övervikt i kompetens när det gäller ämnen och ämnesdidaktik. Bedömargruppen anser att den mer generella pedagogiska och didaktiska kompetensen kan stärkas. Denna obalans syns också i utbildningen och bedömargruppen anser att ett utvecklingsområde är att öka andelen renodlade pedagogiska och didaktiska inslag inom UVK för att ytterligare stärka utbildningens kvalitet.

Graden av professionsinriktad och pedagogisk kompetens bedöms vara tillfredsställande, enligt bedömargruppen. Kurser i högskolepedagogik ges, liksom handledarutbildning för handledarna inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). De flesta av de undervisande lärarna inom utbildningen har genomgått högskolepedagogiska kurser och har ämneslärarexamen. Bedömare noterar att lärosätet i självvärderingen beskriver stora förhoppningar kopplade till VFU-lärares roll i utbildningen, där de förväntas tillhandahålla viktiga delar av studenternas utveckling till professionella pedagoger. Det är därför särskilt viktigt att lärosätet uppmärksammar VFU-lärarna som en del i lärosätets arbetslag för lärarutbildningen, och även skapar rutiner för att säkerställa deras kompetens och möjligheter till kompetensutveckling. Den sammantagna kompetensen på kort och lång sikt bedöms dock som tillfredsställande.

Av de undervisande lärarna är de flesta tillsvidareanställda vilket möjliggör en långsiktighet för utbildningen. För att säkerställa kompetensen genomförs enligt självvärdering varje år en översyn, och en kompetensutvecklingsplan tas fram och följs upp. Viss nyrekrytering har gjorts eller planeras att genomföras, vilket bedömargruppen ser som positivt. Lärosätet visar enligt bedömargruppen här på en medvetenhet om pensionsavgångar och behovet av strategier för att tillgodose behoven långsiktigt. I självvärderingen framgår också att alla lärare som undervisar har pedagogisk kompetens eller motsvarande, men det redogörs inte för hur relevant kompetensen är eller hur den får möjlighet att utvecklas. Vid intervjuerna framkommer att det finns strategier för hur detta ska hanteras inför framtiden, men det blev inte helt klart för bedömare vad strategierna innebär eller hur de ska införas. Ett utvecklingsområde är därför att ta fram mer konkreta lösningar på hur kompetensförsörjningen inom UVK ska tillgodoses och att lärosätet planerar för en mer långsiktig kompetensutveckling i den årliga översynen och som en del av kompetensutvecklingsplanen.

**Utbildningsmiljö**

**Bedömning med motivering:** *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Nivån på den vetenskapliga miljön uppfattas av bedömaregruppen som tillfredsställande. Många forskningsprojekt inom miljön anknyter innehållsmässigt till relevanta delar av UVK. Forskning med betydelse för lärarutbildningen bedrivs inom flera områden och inom flera fält som rör till exempel profession, ledarskap samt betyg och bedömning. Ett forskningsområde som rör lärande och minne binder ihop flera discipliner, såsom psykologi och medicinska perspektiv, med pedagogik och lärande.

Lärarna i UVK bedriver således egen forskning inom relevanta områden och studenterna erbjuds att vara delaktiga, till exempel genom att delta i olika undersökningar. De bjuds också in till att närvara vid exempelvis disputationer och seminarier. Ett annat exempel som ges är den kurs under UVK 1, där studenterna får möjlighet att ingå i en undersökning som bidrar till de undervisande lärarnas forskning. Detta i sig själv bidrar däremot inte till ett nära samband mellan forskning och utbildning, utan visar mer på en riktning och ambition. Hur sambandet säkerställs i resten av utbildningen, mer än genom litteraturlistor med relevant forskning, har däremot inte tydligt framkommit i underlagen. Det behöver tydliggöras hur forskningsmiljöerna inom pedagogik och didaktik åskådliggörs inom utbildningen. Bedömarna fick intrycket av självvärderingen och intervjuerna att den största delen av den forskningsmiljö som är tillgänglig för studenterna är ämnesdidaktisk forskning. Bedömaregruppen anser att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning, men att ett utvecklingsområde är att lyfta fram den pedagogiska och didaktiska forskning som finns inom UVK tydligare, för att studenterna ska kunna ta del av den.

Nivån på den professionsinriktade miljön bedöms även den som tillfredsställande. Lärosätet beskriver i sin självvärdering planer på att tillsätta ett samverkanslektorat som möjliggör för lärare att vara verksamma både på högskolan samt på gymnasieskolan och i årskurs 7–9. Bedömaregruppen anser att lärosätet på så sätt kan erbjuda goda utvecklingsmöjligheter för kvaliteten på den professionsinriktade miljön. Den praktisknära forskningen som bedrivs på lärosätet möjliggör dessutom för både lärarna på skolorna och lärosätet att vara verksamma i bägge verksamheterna.

**Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat****Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

**Bedömning med motivering:** *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Lärosätet redovisar i självvärderingen hur examensmålen uppnås inom utbildningarna genom en uppdelning av vad som kallas "grundläggande", "befästande" och "fördjupande" kunskaper, färdigheter och förmågor. Utifrån den uppdelningen ges sedan exempel på hur de olika kursernas mål är formulerade och hur de relaterar till examensmålen. Lärosätet ger även exempel på uppgifter inom respektive kurs där studenterna får möjligheter att tränas i, eller visa på, de kunskaper som de

förväntas förvärva. Bedömggruppen finner att uppdelningen i grundläggande, befästande och fördjupande kunskaper tjänar ett syfte för att säkerställa progression inom utbildningen.

Utifrån självvärderingen och det som framkom vid intervjuerna finns det en god grund för att uppnå målets samtliga delar, enligt bedömggruppen. Lärosätet visar sammantaget en målmedveten, sammanhållen utbildning i vetenskaplig metod och ett vetenskapligt förhållningssätt genom att kunskaps- och vetenskapsteori introduceras i kursen *Kunskap, vetenskap och forskningsmetodik* (termin 1), där undervisningen bedrivs genom föreläsningar och genom olika former av gruppövningar. Syftet med gruppövningarna är dels att öva färdigheter, förmågor och förhållningssätt, dels att förankra mer faktabaserade inslag och att relatera dem till arbetet inom skolväsendet.

Den här inledande kursen tillgodoser enligt bedömggruppen de flesta av examensmålen. Målen examineras genom en skriftlig salstentamen och genom examinerande case-övningar där studenterna för godkänd kurs ska kunna tillämpa grundläggande kunskaps- och vetenskapsteoretiska insikter i en tänkt arbetssituation. Både kvalitativa och kvantitativa metoder behandlas och examineras i den inledande kursen. Den inledande kursens mål bearbetas sedan ytterligare i följande kurser där en tydlig progression framgår. Bedömggruppen finner detta sätt att organisera utbildningen som relevant med en klar tanke om progression och säkerställande av målet.

Som ett exempel hämtat från självvärderingen kan anges hur innehållet i kursen *Utbildningsvetenskap, undervisning och lärande* (termin 5) ytterligare förväntas befästa målet gentemot egenskaper relaterade till läraruppdraget. Uppgiften examineras genom en rapport med en litteraturstudie, som befäster både metodologiska kunskaper och kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Rapporten ska fokusera på ett relevant område för den framtida yrkesrollen som för godkänt betyg ska analyseras utifrån läroplansteoretiska och reflektivt didaktiska perspektiv samt anknyta till aktuell forskning.

Relevansen för den framtida yrkesrollen återkommer i den efterföljande kursen *Bedömning för och av lärande för åk 7–9 och gymnasium*, där studenternas kunskaper om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen ytterligare tränas. Målen säkerställs genom en individuell skriftlig tentamen. Bedömggruppen finner att det finns goda grunder för studenterna att uppnå målet, men vill samtidigt peka på att egenskaper relaterade till läraruppdraget inte ensidigt ska tolkas som att det endast ska förankras vetenskapligt. Studenterna ska också få möjligheter att få syn på aspekter av läraryrket som handlar om beprövad erfarenhet. Fördjupningen av målet sker enligt självvärderingen i den avslutande kursen *Examensarbete för ämneslärarexamen*, vilket skrivs inom ämnet.

Bedömggruppen finner det rimligt att en fördjupning av kunskaper sker i examensarbetskursen, men vill samtidigt som ett utvecklingsområde peka på att fördjupningar av kunskaper också kan ske tidigare under utbildningen. Utifrån redovisningen och systematiken som redovisas i självvärderingen och intervjuerna görs bedömningen att utbildningen erbjuder goda möjligheter för studenterna att nå målen.

**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga**

**Bedömning med motivering:** *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

I självvärderingen framkommer hur flera kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) läggs upp utifrån den rådande systematiken med "grundläggande", "befästande" och "fördjupande". I detta ges enligt bedömargruppen flera goda exempel på hur de olika examensmålen "vävs in" i kurserna och hur studenterna tränas gentemot de olika examensmålen. De angivna lärandemålen examineras genom exempelvis skriftlig hemtentamen, salstentamen, dagbok för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU-dagbok) och en skriftlig inlämningsuppgift, där krav ställs på att studenterna kritiskt och självständigt kan tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter. Genomgående krävs att studenterna gör kopplingar till relevant litteratur och forskning. Bedömargruppen finner att systematiken som tillgodoser progressionen är tydlig och genomarbetad. De olika examinationsformerna borgar för att studenterna får goda möjligheter att kunna uppfylla examensmålet.

Inom VFU:n kan studenterna enligt bedömargruppen tränas till att utveckla yrkesverksamheten, genom att betydelsen av pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och kommunikation betonas samt dess påverkan på didaktik och metodik. Ett exempel på hur detta konkret utformas är en VFU-kurs där det krävs att studenterna kan reflektera över och värdera sin professionsutveckling. Uppgiften examineras genom att studenterna för en VFU-dagbok som sedan examineras genom en skriftlig individuell uppgift, vilket kopplas till dagboken. Bedömargruppen bedömer VFU-kursen och dagboken som ett bra sätt att träna studenterna i de egenskaper som krävs för ett framgångsrikt yrkesutövande.

Under VFU genomförs även ett trepartssamtal mellan studenten, VFU-handledaren och VFU-läraren, där studentens undervisning bedöms och där studenten skriver en VFU-rapport för att ytterligare analysera sin undervisning. Slutligen ska studenten genomföra en självständig analys av ett empiriskt material insamlat under sin VFU-period, dra slutsatser och använda vetenskapliga källor genom att bearbeta, tolka och analysera insamlade data enligt vetenskapliga principer. Bedömargruppen finner att arbetssättet gynnar studenternas förmåga att föra samman erfarenheter vunna under praktiken med vetenskapliga resultat, så att de tränas i ett vetenskapligt förhållningssätt som bör användas när pedagogiska erfarenheter ska analyseras. Således anser bedömarerna att arbetssättet är en bra metod att träna studenterna i att skapa och utveckla en profession. Utifrån detta uppfattar bedömargruppen att studenterna bereds goda möjligheter inom sin utbildning att uppnå målet.

*Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.*

I självvärderingen framkommer att redan i den inledande kursen *Ämneslärare som profession* ska studenterna göra en skriftlig uppgift där de förväntas ge "ett konkret förslag till en långsiktig strategi som lärare kan använda i sitt arbete med att utveckla och förbättra faktorer som påverkar

pedagogisk verksamhet". För godkänd uppgift ska förslaget kopplas till relevant vetenskaplig litteratur. I den första terminens tredje kurs behandlas sedan centrala didaktiska begrepp och de relevanta lärandemålen examineras bland annat genom ett rollspel, där också digitala verktyg ska användas. Ett annat exempel ges från termin fem, där studenterna ska göra en undervisningsplanering som ska vara genomförbar och som examineras i form av en rapport. Bedömning tas upp i en senare kurs samma termin och förbereder för efterföljande VFU. I kurserna ingår praktiska övningar som förbereder studenterna för yrkesutövandet.

Utifrån de exempel som lärosätet ger i självvärderingen anser bedömargruppen att lärosätet genomgående tydliggör relevanta lärandemål med tillhörande examination och de successivt ökande kraven. Bedömargruppen finner detta sätt att säkerställa målet som berömvärdt, eftersom det på ett relevant sätt tränar den studerande i kunskaper som är relevanta inom professionen.

Under VFU-kurserna ställs studenterna inför prövningar att planera, genomföra, utvärdera och utveckla sin egen, men också andras undervisning. Det finns även en progression i kursmålen mellan UVK- kurserna, vilket är viktigt för att studenterna ska kunna utveckla sin förmåga under utbildningens gång. Det ges också övningar innan och mellan VFU-kurserna, där bland annat rollspel möjliggör för studenterna att öva och visa sin förmåga till didaktiska val och analyser. Flera skriftliga inlämningar testar också studenternas förmåga att didaktiskt analysera: dels allmänt, dels i relation till deras undervisningsämne.

Utifrån självvärderingen och intervjuerna uppmärksammar bedömargruppen en viss sårbarhetsproblematik på grund av att den långa VFU:n kommer sent i utbildningen. Även om den samlade bedömningen är att studenterna är väl rustade för denna långa VFU så återstår det fortfarande oklarheter om hur utbildningen tidigt ska kunna fånga upp och stötta studenter som hamnar i svårigheter i mötet med elever i en undervisningssituation. Att utveckla strategier som fångar upp studenter som först inför en elevgrupp hamnar i svårigheter, betraktar bedömargruppen som ett utvecklingsområde i utbildningen.

*Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.*

Utifrån självvärderingen framgår att studenterna tränas i att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning så att varje elev stimuleras och utvecklas. Detta synliggörs genom att ett antal lärandemål med tillhörande examination redovisas. Ett exempel på lärandemål finns i VFU-kursen *Att undervisa i ämne*, där studenterna enligt självvärderingen ska "kunna planera, genomföra och reflektera kring undervisning utifrån verksamhetens mål och aktuella elevgruppers förkunskaper och förutsättningar". Elevers olika förutsättningar återkommer även i ett lärandemål i den sista VFU-kursen. Ett annat exempel är ett lärandemål i utbildningens avslutande UVK-kurs: "känna till och förstå grunderna för arbetet med systematiskt kvalitetsarbete och utifrån det förstå lärarens roll i arbetet med planering, uppföljning, utvärdering och utveckling". I självvärderingens avslutande analys och värdering noteras särskilt att en nära integration finns mellan UVK, VFU, ämnen och ämnesdidaktik. Bedömargruppen finner ambitionen lovvärd, men hade önskat ytterligare information



om hur progression inte bara sker mellan UVK och VFU, utan också hur progressionen inom UVK och VFU relateras till kurser inom de olika ämnena.

**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

**Bedömning med motivering:** *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

På en grundläggande nivå beskrivs det i självvärderingen tydligt hur studenterna får möjlighet att utveckla de förmågor som målet anger. I kursmålen för kursen *Etik, demokrati och den heterogena lärandemiljön* nämns de mänskliga rättigheterna explicit. Studenterna får även möjlighet att praktiskt öva i form av gruppövningar och skriftligt resonera om ett case, enligt självvärderingen och intervjuerna. Seminariet leds av en verksam gymnasielärare, vilket kan ge studenterna viktiga lärdomar och insikter i hur det pedagogiska arbetet ute i "verkligheten" fungerar. Bedömggruppen anser att sättet att arbeta i viss mån kompenserar för vissa av de svårigheter det innebär att ha den långa VFU:n så sent i utbildningen, men också att arbetssättet i många fall rustar studenterna väl för att möta "verkligheten" ute i undervisningssituationer.

Kursen *Specialpedagogik* består av föreläsningar, seminarier och workshoppar där studenterna tränas att i samverkan med en skola stödja elever med funktionsnedsättning och se både möjligheter och hinder. Utifrån skollagen ska studenterna även analysera och föreslå åtgärder för att bemöta elever utifrån deras specifika förutsättningar och eventuella svårigheter. Bedömgarna uppfattar att exemplen visar att utbildningen har flera goda inslag i där studenterna får träna, analysera och diskutera detta utifrån både teoretiska och praktiska exempel.

Kursen *Bedömning av och för lärande* behandlar barns rättigheter till lika villkor och utbildning enligt barnkonventionen, som tenteras genom en skriftlig examinationsuppgift. I kursen *Profession och vetenskap* behandlas lärarens roll, arbete och skolans uppdrag utifrån lagar och policyer samt vad det innebär att arbeta i en politiskt styrd organisation där läraren som myndighetsperson behandlas, liksom tystnadsplikt, sekretess samt offentlighets- och skollagen. Här tränas studenterna i att föra juridiska och etiska resonemang. Även här tolkas skoljuridiska frågeställningar utifrån fallbeskrivningar. Ett utvecklingsområde som lärosätet anger i självvärderingen är hållbar utveckling relaterad till miljö och klimat. Detta berörs i begränsad omfattning under den första terminen, men lärosätet menar att detta behöver förstärkas så att även studenter i andra ämnen än exempelvis biologi och naturkunskap får större del av dessa kunskaper. Även bedömggruppen ser detta som ett utvecklingsområde.

**Jämställdhet**

**Bedömning med motivering:** *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Enligt självvärderingen behandlas jämställdhetsperspektivet i flera kurser och utgår från lärosätets handlingsplan för jämställdhetsintegrering, som återfinns under samlingsbegreppet "lika värde". Under den första terminen behandlas genusperspektiv och stöds av kurslitteratur och gruppövningar som lägger grunden för examinationen. Perspektivet befästs och fördjupas i andra kurser och

studenterna förväntas uppnå lärandemålen genom kurslitteratur, föreläsningar, gruppövningar och case-övningar.

Lärosätet strävar enligt självvärderingen efter en jämn könsfördelning i bemanningen, vilket i princip uppnås inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK). I självvärderingen anges som en styrka den starka genusvetenskapliga forskningsmiljön som involverar samtliga fyra fakulteter och flera av de lärare som undervisar i UVK tillhör miljön. Anonyma tentamina och ett medvetet val av kurslitteratur är andra faktorer som framhålls i självvärderingen. På programnivå nämns att lärosätet vid sammansättningen av beredande och beslutande organ eftersträvar en jämn könsfördelning. Jämställdhetsperspektivet beaktas också när antagningssiffror, genomströmning och avhopp analyseras. Enligt Studentbarometern 2016 var hela 80 procent av lärarstudenterna nöjda med hur jämställdhetsfrågorna behandlades.

Bedömggruppen uppfattar att utbildningen i sin helhet behandlar jämställdhet, men noterar samtidigt att beskrivningarna i såväl självvärderingen och intervjuerna inte till fullo klargör hur jämställdhet examineras inom utbildningen. Därför är den här delen något som skulle kunna utvecklas mer inom UVK.

#### **Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

**Bedömning med motivering:** *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Enligt självvärderingen följs utbildningen upp på flera sätt. Organisation finns för hur kursutvärderingar ska hanteras. Varje kurs inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) utvärderas skriftligt, och kompletteras ibland även med muntliga utvärderingar. Resultaten behandlas och återkopplas på en rad sätt, till exempel via webbplatsen och genom en sammanställning över vad som bör åtgärdas. I inledningen av varje ny kurs kommuniceras vilka förändringar som gjorts baserat på utvärderingar och varför. Lärarlaget diskuterar de synpunkter som har kommit fram. Involverade institutioner sammanträder 1–2 gånger per år för att diskutera eventuella förändringar, och speciella UVK-dagar ordnas varje termin. För två av UVK-kurserna anges att utvärderingar sker via webb-formulär, vilket inte lett till en acceptabel svarsfrekvens. I en kurs får studenterna tillfälle att ställa frågor och lämna synpunkter under kursens gång. Avsikten med detta förfarande är att öka deltagandet i den slutliga kursutvärderingen.

Ett utvecklingsområde som bedömnarna har lokaliserat är att utveckla rutiner för studenterna att ge synpunkter. I etablerade kanaler borde studenterna kunna framföra förändringsförslag under kursers genomförande, till exempel genom utvärderingar mitt i en kurs.

*Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.*

Genomströmning och avhopp analyseras systematiskt två gånger per år via intervjuer med de studenter som avslutat sin utbildning i förtid. För att stödja studenterna i deras studier genomfördes under hösten 2018 ett pilotprojekt för att stärka deras skrivande och därmed deras möjligheter att genomföra studierna inom planerad tid. Projektet fördjupades under hösten 2019. Andra

stödfunktioner som anges i självvärderingen är lärosätets studievägledare, studenthälsan och en studieverkstad, där studenterna kan få stöd i sitt akademiska skrivande.

Utifrån de beskrivningar i självvärderingen och utifrån vad som framkom vid intervjuerna har bedömargruppen fortfarande svårt att avgöra om det finns en systematik i de förebyggande insatser som genomförs för att studenterna ska klara utbildningen på avsatt tid. Att utveckla en större systematik i hur lärosätet stöder studenterna i att klara sin utbildning inom avsatt tid är därför ett utvecklingsområde.

#### **Bedömningsområde: Studentperspektiv**

##### **Studentperspektiv**

**Bedömning med motivering:** *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studentens möjligheter till inflytande säkras enligt självvärderingen på flera sätt. Studentrepresentation finns i samtliga beredande och beslutande organ. Kursutvärderingar, informationskanaler via lärplattformen, webbplatsen och informella kontakter nämns som ytterligare exempel på möjligheter för studenterna att ta en aktiv roll för att utveckla utbildningen och dess innehåll. En utmaning beskrivs vara de stora studentgrupperna i några av kurserna i utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK). Även på programnivå finns studentrepresentation i samtliga beredande och beslutande organ och dialog förs mellan ansvariga för lärarutbildningen och studentkåren. Informationsmöten hålls och på lärarutbildningens webbplats finns speciella utbildningssidor med information och kontaktvägar.

Bedömargruppen finner att tillfredsställande rutiner finns på plats, men kan utifrån självvärderingen och intervjuerna inte bedöma hur studeranderepresentationen utvecklas över tid eller hur studenternas närvaro ser ut i praktiken. Lärosätet bör därför följa upp detta för att säkerställa studenternas representation i olika beslutande och rådgivande organ och forum.

Kursvärderingar genomförs efter varje genomförd kurs och resultatet på dem återkopplas till studenterna. Kursvärderingarna genererar även förslag på förändringar i kursernas utformning, som påverkar nästkommande kurser. Studenterna kan kontakta de kursansvariga och studierektorn, men på vilket sätt och i vilken form kan inte utläsas av självvärderingen. Vid intervjuerna framkom att flera av kontakterna mellan de kursansvariga och studenterna sker genom informella möten.

Som ett led i detta finner bedömargruppen det som särskilt viktigt för lärosätet att arbeta med lärarnas tillgänglighet och snabb återkoppling till studenterna. Det genomförs ventilationsträffar vid mitten av vissa UVK-kurser och då finns möjlighet för studenterna att påverka under kursens gång. Detta är ett utvecklingsområde enligt bedömarernas uppfattning, eftersom metoder och enhetliga rutiner för att stärka den här möjligheten inom samtliga kurser borde kunna utvecklas.

#### **Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**

##### **Arbetsliv och samverkan**

**Bedömning med motivering:** *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Bedömargruppen bedömer att de kontakter med arbetslivet som studenterna får under sin utbildning är tillfredsställande. I programmet medverkar adjungerade lärare, och bland annat genomför studenterna övningar utifrån verkliga undervisnings- och skolsituationer. Yrkesverksamma lärare och skolledare medverkar i seminarier, vilket bedömargruppen bedömer som en styrka i utbildningen. Det ger information både till studenter och kursansvariga institutioner om utbildningens anpassning till arbetslivet. Även forskare och doktorander bidrar till att öka studenternas kunskap om arbetslivet och eventuell forskning.

Kurserna inom verksamhetsförlagd utbildning (VFU) är enligt bedömargruppen viktiga för att studenterna ska förberedas för arbetslivet, och enligt självvärderingen är målsättningen att studenterna ska få lära känna flera skolor med olika förutsättningar under utbildningen. Ett utvecklingsområde som framgår av självvärderingen är att kursinslag om den politiska och organisatoriska styrningen av skolan bör läggas tidigare i utbildningen än vad som sker i dag. Bedömarna stödjer lärosätet i uppfattningen att studenterna, därigenom blir bättre förberedda. Lärarutbildningens styrelse och programråd har representanter från arbetslivet, och det finns ett VFU-handledarnätverk. Det anser bedömargruppen borgar för att kvalitetsfrågor om VFU har ett forum där de här diskussionerna kan föras. Alumnuppföljningen vartannat år ger värdefull information om hur utbildningen förbereder studenterna för arbetslivet, vilket bedömarna anser ytterligare bidrar till att stärka kvaliteten på utbildningen.

Den långa VFU:n framhävs som viktig i förberedelsen för det kommande arbetslivet. Att den är så lång och att studenterna befinner sig på samma skola upplever bedömargruppen som problematiskt om de skulle hamna på en skola med en handledare som de inte kan utvecklas tillsammans med. Lärosätet skriver i självvärderingen att målsättningen är att studenterna ska få stifta bekantskap med flera skolor med olika strukturella förutsättningar, men skriver inget om hur detta görs. Även efter intervjuer kvarstår frågor om det. Därför bedömer bedömargruppen att detta är ett utvecklingsområde.

#### **Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna**

**Bedömning med motivering:** *Tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Det finns tillfredsställande vetenskaplig kompetens och de flesta lärare är tillsvidareanställda. De flesta av de undervisande lärarna inom utbildningen har genomgått högskolepedagogiska kurser och har ämneslärarexamen. Bedömargruppen finner det som ett viktigt utvecklingsområde för lärosätet att skaffa rutiner för hur alla lärare mer långsiktigt kan garanteras forskning inom sina tjänster för att säkerställa fortsatt kvalitet.

Det finns också en tillfredsställande utbildningsmiljö. Många forskningsprojekt inom miljön anknyter innehållsmässigt till relevanta delar av UVK. Av betydelse för lärarutbildning bedrivs forskning inom flera områden och inom flera fält som rör till exempel professionen, ledarskap, betyg och bedömning.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Lärosätet uppvisar en målmedveten, sammanhållen utbildning i vetenskaplig metod och ett vetenskapligt förhållningssätt genom hur kunskaps- och vetenskapsteori introduceras. Bedömaregruppen finner att systematiken med "grundläggande", "befästande" och "fördjupande" är ett gott sätt att organisera utbildningen och garantera progression. Både kvalitativa och kvantitativa metoder behandlas och examineras. Fördjupning ska framförallt ske i det självständiga arbetet som skrivs inom ämnet. Det finner bedömaregruppen rimligt men vill samtidigt som ett utvecklingsområde peka på att fördjupningar av kunskaper också kan ske tidigare under utbildningen.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Genomgående krävs att studenterna gör kopplingar till relevant litteratur och forskning och måloppfyllelse säkerställs med examinationer såsom skriftlig hemtentamen, salstentamen, dagbok för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU-dagbok) och en skriftlig inlämningsuppgift.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls eftersom lärosätet ger flera goda exempel på hur målet vävs in i kurser och examineras på flera olika sätt. Det ges under utbildningen övningar innan och mellan VFU-kurserna, där bland annat rollspel möjliggör för studenterna att öva och visa sin förmåga till didaktiska val och analyser. Det är berömvärdt att måloppfyllelse säkerställs på det sättet, eftersom det tränar studenterna i kunskaper som är för professionen relevanta kunskaper.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls eftersom studenterna tränas i att planera, genomföra, utvärdera och utveckla sin undervisning, så att varje elev stimuleras och utvecklas. Det sker genom olika kurser med tillhörande examination. Det finns även en nära integration mellan UVK, VFU, ämnen och ämnesdidaktik. Bedömaregruppen hade dock önskat en tydligare bild av hur progressionen sker inom UVK och VFU relateras till kurser inom de olika ämnena.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter och hållbar utveckling uppfylls. På en grundläggande nivå beskriver självvärderingen tydligt hur studenterna får möjlighet att utveckla de förmågor som målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter och hållbar utveckling anger. Studenterna får i form av gruppövningar och i skrift resonera om ett case. Bedömaregruppen anser att detta sätt att arbeta i viss mån kompenserar för vissa av de svårigheter som det innebär att ha den långa VFU:n så sent i utbildningen, men också att det rustar studenterna väl inför olika undervisningssituationer. Moment relaterat kring hållbar utveckling behöver enligt bedömarena stärkas, så att studenter får större del av dessa kunskaper. Detta utvecklingsområde identifierar lärosätet även i självvärderingen.

Bedömargruppen uppfattar att utbildningen i sin helhet behandlar jämställdhet, men noterar samtidigt att beskrivningarna i såväl självvärderingen som intervjuerna inte till fullo klargör hur jämställdhet examineras inom UVK. Därför är den här delen något som skulle kunna utvecklas mer.

Lärosätet följer upp utbildningen och resultaten av kursutvärderingarna behandlas och återkopplas. Ett utvecklingsområde är att metoder och enhetliga rutiner behöver stärkas inom samtliga kurser för hur studenterna ska få större inflytande över sin utbildning. Genomströmning och avhopp analyseras systematiskt två gånger per år via intervjuer med de studenter som har avslutat sin utbildning i förtid. För att stödja studenterna att genomföra studierna inom planerad tid genomfördes under hösten 2018 ett pilotprojekt för att stärka deras skrivande. Projektet fördjupades under 2019. Men bedömargruppen ser oklarheter i systematiken i de förebyggande insatserna.

Studentrepresentation finns i samtliga beredande och beslutande organ. Även på programnivå finns studentrepresentation, och dialog förs mellan ansvariga för lärarutbildningen och studentkåren. Informationsmöten hålls och på lärarutbildningens webbplats finns utbildningssidor med information och kontaktvägar. Flera av kontakterna mellan de kursansvariga och studenterna sker genom informella möten. Som ett led i detta är det särskilt viktigt att lärosätet arbetar med lärarnas tillgänglighet och snabb återkoppling till de studerande. Bedömargruppen noterar att tillfredsställande rutiner finns på plats, men kan inte bedöma hur studeranderepresentationen utvecklats över tid eller hur närvaron av studenter ser ut i praktiken.

Bedömargruppen finner att de kontakter som studenterna får under sin utbildning med arbetslivet är tillfredsställande. Lärosätet framhåller den långa VFU:n som viktig i förberedelsen för det kommande yrkeslivet. Även bedömargruppen menar att kurserna inom VFU är viktiga för att förbereda studenterna för arbetslivet. Men gruppen ser det som problematiskt om en student befinner sig på samma skola med en handledare som studenten inte kan utvecklas tillsammans med. Målsättningen är att studenterna ska få stifta bekantskap med flera skolor med olika strukturella förutsättningar, men skriver inget om hur detta görs. Detta är därför att betrakta som ett utvecklingsområde. En styrka i utbildningen är enligt bedömargruppen att yrkesverksamma lärare och skolledare medverkar i seminarier.

## Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

### Bedömningsområde: Förutsättningar

#### Personal

**Bedömning med motivering:** *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Med stöd av det samlade underlaget menar bedömargruppen att den vetenskapliga kompetensen är god i förhållande till utbildningens volym på kort sikt. Hösten 2017 gick 15 studenter inriktningen, enligt självvärderingen. Tre professorer är involverade i programmet och av de lärare som undervisar i svenska har majoriteten disputerat. Tre är doktorander och en är adjunkt med magisterexamen. Fördelningen mellan språkvetenskap och litteraturvetenskap bedöms som tillfredsställande, liksom den ämnesdidaktiska kompetensen. Nästan hälften av de undervisande lärarna har

ämneslärarexamen, vilket stärker den professionsrelaterade kompetensen. Av intervjuerna framgår att de som anställts är vana att undervisa på lärarutbildning, och för tillsvidareanställning ställs också krav på uppvisad pedagogisk skicklighet. Möjligheter till pedagogisk meritering erbjuds, vilket säkerställer att den professionsrelaterade kompetensen är aktuell. En speciell kurs ges för de universitetslärare som gör besök inom verksamhetsförlagd utbildning (VFU), *Handledning och examination av VFU*. Krav på handledarutbildning ställs även på skolornas handledare.

Enligt självvärderingen präglas personalstyrkan av stabilitet, men ungefär en dryg tredjedel har tidsbegränsad anställning, vilket bedömargruppen finner motsägelsefullt. Satsningar görs dock för att säkra kompetens, långsiktighet och kontinuitet i personalförsörjningen. Lärosätet ser över lärarresurserna och lärarkompetensen varje år, och i dialog mellan Lärarhögskolan och berörda institutioner säkerställs att man har tillräckligt med kompetens. Kompetensutvecklingsplaner behandlas i medarbetarsamtal och följs senare upp. Lektorer och adjunkter har viss tid avsatt för kompetensutveckling, 20 respektive 10 procent, men frågan är hur mycket kompetensutveckling den begränsade tiden kan medge. Trots detta anser bedömargruppen att lärosätet systematiskt och strategiskt arbetar för att bibehålla, rekrytera och utveckla lärarnas kompetens i syfte att säkerställa den vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen på lång sikt.

#### **Utbildningsmiljö**

**Bedömning med motivering:** *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Av självvärderingen framgår att ämneslärarutbildningen i svenska bedrivs vid två forskningsstarka institutioner. En samordningsplats för lärarutbildningen i svenska, Samos, har inrättats där bland annat kursplaner och kursupplägg diskuteras. Bedömargruppen ser denna samordningsplats som en styrka, för det ställs stora krav på samordning eftersom ämnet omfattar både svenska språket och litteraturvetenskap, och lärarutbildningen i sig är komplicerad. Både i litteraturvetenskap och litteraturdidaktik och i svenska/nordiska språk bedrivs forskning som är relevant för lärarutbildningen, exempelvis om språk och kön samt språk- och litteraturdidaktik. Literacyforskning med utbildningsvetenskaplig inriktning är en tvärvetenskaplig forskningsmiljö vars forskning är intressant för lärarutbildningen, till exempel forskning om flerspråkighet, medier och skrivande samt läsande och läsoplevelser.

Bedömargruppen anser att det finns ett nära samband mellan utbildning och forskning, och forskarna undervisar med anknytning till sina forskningsområden – inom vilka studenterna uppmuntras att skriva sina självständiga arbeten. Bedömargruppen anser att detta är ett gott exempel på hur studenten kan få djupare kunskap om vad forskning innebär. Vetenskapligt meriterad personal granskar kursplaner, vilket säkerställer forskningsförankringen. Den vetenskapliga kompetensen stärks genom olika typer av satsningar. Bland annat har lärare vid lärosätet och i skolor möjlighet att vara verksamma i båda verksamheterna, något bedömargruppen ser positivt på eftersom den klyfta som ibland kan finnas mellan högskola och skola därigenom kan överbryggas.

Sammantaget anser bedömargruppen att utbildningsmiljön, så som den beskrivs i självvärderingen och i intervjuer, är stark och att lärosätet gör flera medvetna satsningar.

**Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**

**Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse**

**Bedömning med motivering:** *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

I självvärderingen redogörs för kurser inom *Svenska I, II och III*, samtliga om 30 högskolepoäng, som omfattar lika delar språk- och litteraturvetenskap. Progressionen är tydlig och beskrivs i tre steg: grundlägga, befästa och fördjupa. Exempel på lärandemål, varierade lärandeaktiviteter och examinationsformer visar hur studenterna har möjlighet att nå breda ämneskunskaper. Lärandemål på grundläggande nivå kan exempelvis innebära att studenten ska "uppvisa grundläggande kunskap om relevanta begrepp inom språksociologi och skrivforskning", "beskriva dagens språksituation i Sverige, inklusive huvuddragen i svenska språkplanering" och "uppvisa grundläggande kunskap om relevanta begrepp för analys av muntlig och skriftlig diktning". Ett exempel på lärandemål på befästande nivå innebär att studenten ska "behärska huvuddragen i det svenska språkets och den svenska litteraturens historia och anknyta dessa till samhällseliga perspektiv".

En kortare vetenskaplig uppsats skrivs i slutet av *Svenska III* och förbereder studenterna för det självständiga arbetet, vilket bedömargruppen menar också ger ett utmärkt tillfälle att fördjupa ämneskunskaperna och få insikt i forskningsarbete. Ytterligare fördjupning krävs för att skriva det självständiga arbetet på 30 högskolepoäng, och det kräver inte endast teori- och metodkunskaper utan även fördjupade ämneskunskaper, vilket synliggörs i lärandemålet "uppvisa för forskningsuppgiften nöjaktiga ämneskunskaper inom ämnesområdet och grundläggande förståelse av för studien relevanta begrepp". I de tidigare delarna av utbildningen examineras studenterna genom salstentamina som har ett tydligt fokus på kunskapsredovisning. Senare ställer lärosätet enligt självvärderingen allt högre krav på analys, ur olika perspektiv och med olika metoder. De självständiga arbeten som bedömargruppen läst visar att de flesta studenterna når det sista steget i progressionen, alltså fördjupningen. I de självständiga arbetena finns exempel på god kunskap inom det litteraturvetenskapliga området och exempel på arbeten av sådan kvalitet att man på goda grunder kan anta att studenterna har goda ämneskunskaper också i övrigt. I arbetena behandlar studenterna både tidigare forskning och sin egen forskningsinsats på ett initierat och reflekterande sätt.

Lärosätet redogör enligt bedömargruppen på ett trovärdigt sätt för utbildningens progression och studenternas möjligheter att nå de ämneskunskaper och insikter i forsknings- och utvecklingsarbete som anges i detta mål.

*Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

I självvärderingen redovisar lärosätet lärandemål i både svenska språket och litteraturvetenskap som är relevanta för detta mål samt vilka lärandeaktiviteter och examinationsformer som används. Man anknyter ofta till aktuell forskning under hela utbildningen, vetenskapliga artiklar används och redan tidigt i utbildningen tar man upp teorier, metoder och begrepp. Ämnesspecifika metoder behandlas



exempelvis i språksociologi och i litteraturvetenskapliga kurser. I *Svenska III* skriver studenterna en kortare vetenskaplig uppsats, med särskilda krav på förmågan att "redovisa metoder för urval av material, lyfta fram teorier och eventuella alternativa teorier samt förhålla sig kritisk till den egna studien, det vill säga såväl till det valda forskningsobjektet som till teori och metod". Kvantitativa och kvalitativa metoder behandlas också i kurser in om den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) på samtliga tre nivåer. Av intervjuerna framgår det att studenterna även får verktygen för kvantitativ metod. Många studenter väljer trots det ämnen som förutsätter kvalitativ metod, men lärosätet försöker att uppmuntra till val av ämnen där kvantitativ metod är lämplig. Utbildningen har alltså en tydlig progression, enligt bedömargruppen, och studenterna får successivt möjligheter att nå de kunskaper som efterfrågas i examensmålet, vilket bedömargruppen vill framhålla som ett gott exempel.

I självvärderingen nämner lärosätet olika lärandeaktiviteter såsom föreläsningar, seminarier och tillämpningsövningar. Relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet behandlas exempelvis i *Svenska I* där studenterna ska "värdera och reflektera över samband mellan teoretiska kunskaper och didaktisk praktik". Examinationen kan innebära att i en tentamen knyta teori till den framtida yrkesverksamheten och exempelvis argumentera för vilken eller vilka skriftdiskurser studentens undervisning bör utgå ifrån. Också i det självständiga arbetet ska studenterna visa arbetets betydelse för yrkesutövningen och diskutera dess didaktiska implikationer. Av underlaget framgår enligt bedömargruppen att studenterna får kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, vilket synliggörs av citerade lärandemål.

Majoriteten av de självständiga arbeten som bedömargruppen tagit del av uppfyller väl målet, dock inte alla, vilket kan tyda på att det sista steget i progressionen ytterligare kan fördjupas och utgöra ett utvecklingsområde. Det finns något exempel på arbete som inte alls berör vetenskapsteori och endast i begränsad omfattning berör kvalitativa och kvantitativa metoder. Det senare görs i ett ostrukturerat avsnitt och valet av metod diskuteras endast ytligt. Studenten visar inte heller att den vetenskapliga grunden relateras till den framtida yrkesutövningen. Bedömargruppen gör sammantaget bedömningen att målet uppnås men att lärosätet kan ha ytterligare fokus på moment om olika metoder, och då främst kvantitativa.

#### **Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga**

**Bedömning med motivering:** *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Av självvärderingen framgår det att kurserna *Svenska I, II och III* innehåller lärandemål som anknyter till detta mål, och lärosätet ger exempel på moment och examinationer från både svenska språket och litteraturvetenskapen. Exempelvis ska studenten i ett lärandemål "värdera sin egen kunskapsprocess i relation till det framtida läraryrket" och i ett annat visa "förmåga att planera, genomföra, utvärdera och dokumentera sin egen undervisning anpassad efter verksamhetens mål och den aktuella elevgruppens förutsättningar". I ett moment ska studenten till exempel reflektera kring språksociologiska faktorer som påverkat det egna språkbruket och hur svensklärare kan ge elever samma språkliga förutsättningar i klassrummet. Detta moment examineras i en individuell didaktisk uppgift där studenten med utgångspunkt i kurslitteratur och undervisning ska

problematisera och värdera dagens svenska språksamhälle i relation till skolan, svenskämnet och styrdokumentet. En annan examinationsform är skrivande av en vetenskaplig rapport och VFU-rapport. Bedömargruppen anser att studenten under utbildningen successivt får ökade krav på sig att kunna reflektera över, problematisera, analysera och värdera sina egna och andras erfarenheter samt anknyta till kurslitteratur och forskning. Kraven examineras också i ämnets VFU-kurser då studenten ska reflektera, analysera och problematisera ett valt ämnesinnehåll och didaktiskt upplägg, vilket synliggörs i exempelvis följande lärandemål där studenten ska visa "förmåga att genomföra utvärderande samtal om sin egen undervisning" och visa "förmåga att kritiskt granska och värdera sin egen roll som pedagogisk ledare".

Genom främst självständiga arbeten, men också under VFU-perioder, får studenten möjlighet att bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämne och ämnesdidaktik. Som ett exempel visar studenten i ett av de självständiga arbetena fördjupad förmåga att bidra till utveckling av yrkesverksamhet och ämnen, främst för undervisningen av skönlitteratur, till exempel genom att visa att det går att använda svåra men relevanta begrepp även vid läsning av skönlitteratur. Av de självständiga arbeten som bedömargruppen läst uppvisar majoriteten god måluppfyllelse, vilket bedömargruppen tolkar som att utbildningen successivt ger studenterna de nödvändiga kunskaperna och redskapen.

*Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.*

I självvärderingen anges att kurserna *Svenska I, II och III* innehåller både ämnesmoment och didaktiska moment, och att det finns en tydlig progression mellan kurserna. Lärosätet ger även flera exempel på lärandemål som är relevanta för detta mål i självvärderingen. Exempelvis ska studenten "kunna tillämpa och problematisera ett processorienterat skrivande", "identifiera och bearbeta språkliga problem i texter, egna och andras" och "visa förmåga att analysera litterära texter i deras epok- och genresammanhang samt förmåga att använda metoder för att arbeta med de litterära genrerna i den pedagogiska praktiken".

I exempelvis hemtentamen och didaktiska gruppövningar ställs kravet att studenten kan tillämpa didaktiska kunskaper och utforma metodiska inslag. Examinationsformerna är varierade och anknyter till verkliga eller tänkta undervisningssituationer; till exempel ska studenten presentera en övning för framtida elever, där en grammatisk företeelse ska analyseras och förklaras på ett sådant sätt att elever kan förstå. Dessa typer av examination vill bedömargruppen framhålla som goda exempel.

Målet berörs även i VFU-kurserna där studenten bland annat ska visa sin förmåga att göra en didaktisk analys och omsätta kunskaperna i metodik. I självvärderingen ger lärosätet exempel där ska studenten redogöra för innehåll, metod, mål och syfte med ett antal lektioner och relatera till planering, övergripande moment och styrdokument. Studenten ska också kunna motivera det valda lektionsinnehållet och det didaktiska upplägget. Examinationen består av ett trepartssamtal mellan student, besökande universitetslärare och handledare. Den sistnämnda skickar sedan ett skriftligt underlag och en bedömning till universitetsläraren. Studenten ska också skriva en rapport efter varje

VFU-kurs där man ska motivera det valda lektionsinnehållet och det didaktiska upplägget, utvärdera sin egen undervisning samt analysera och reflektera över sina styrkor och svagheter.

Av intervjuerna framgår det att ämne och ämnesdidaktik hör nära samman, och ämnesdidaktiska inslag finns i alla kurser, vilket bedömargruppen menar är väsentligt för att ämnesdidaktiken inte ska ses som ett separat inslag. Bedömargruppen anser sammantaget att lärosätet uppfyller kraven i målet.

*Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.*

Av självvärderingen och intervjuerna framgår det att målet berörs på samtliga tre nivåer i svenskämnet, och enligt bedömargruppen finns relevanta lärandemål i kurser i både svenska språket och litteraturvetenskap. Exempel är "förmåga att utifrån observationer av undervisningssituationen reflektera kring elevers individuella behov" och "skapa en god lärandemiljö i klassrummet samt genom sitt ledarskap väcka elevers intresse och nyfikenhet för ämnet". I svenskkurserna finns praktiskt inriktade övningar som är relevanta för yrkesrollen, och i *Svenska I och II* ges didaktiska examinationsuppgifter där studenten ska utarbeta en pedagogisk planering och bland annat besvara frågorna: "Hur tänker du att kunskaperna kan vara viktiga för dina framtida elever?" och "Hur kan du använda dina kunskaper i en framtida yrkesroll?" I *Svenska I* berörs hur svensklärare kan arbeta för att ge alla elever språkliga förutsättningar i klassrummet. Examinationen kan exempelvis vara skriftlig uppgift där studenten ska utforma en pedagogisk planering eller ett grupparbete.

Bedömargruppen noterar att flerspråkighet och flerspråkiga elever knappt nämns i självvärderingen. Lärosätet ger exempel på lärandemål som inkluderar alla elever, till exempel ska studenterna kunna "reflektera kring elevers individuella behov" och kunna diskutera "kring elevers möjligheter att lära utifrån olika förutsättningar". Det framgår dock inte hur studenterna får kunskap om hur de flerspråkiga elevernas behov kan tillgodoses i undervisningen. Eftersom alla lärare måste ha kompetens att undervisa på ett sådant sätt att både elevernas språkutveckling och ämneskunskaper gynnas ser bedömargruppen det som ett utvecklingsområde.

I den sista VFU-kursen läggs det i bedömningen av studentens förmåga särskild vikt vid studentens diskussion om elevers möjligheter att lära utifrån olika förutsättningar samt förmågan att reflektera över bedömningen av elevers kunskaper. VFU-besök och bedömning av VFU görs av lärare i svenska, vilket bedömargruppen anser är väsentligt eftersom ämne och ämnesdidaktik hör nära samman.

Den tydliga progressionen och de praktiskt inriktade övningarna är en styrka, enligt bedömargruppen. De senare är helt nödvändiga eftersom lärosätet valt att lägga en lång VFU-period sent i utbildningen. Genom övningarna får studenten även under utbildningens tidigare delar möjlighet att koppla teori till yrkesverksamhet. Den sena VFU:n har både för- och nackdelar. Enligt intervjuerna är syftet dels att studenten ska ha goda ämneskunskaper inför VFU:n, dels att den långa sammanhängande perioden ska ge fördjupning. Bedömargruppen ser dessa positiva sidor men även

eventuella problem för de studenter som inte är helt övertygade om att läraryrket är det rätta för dem. Att först sent i utbildningen inse ett felval är inte önskvärt, enligt bedömargruppen.

#### **Jämställdhet**

**Bedömning med motivering:** *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

På lärosätet finns en handlingsplan för jämställdhetsintegrering. Jämställdhetsperspektivet beaktas på programnivå, exempelvis när lärosätet sätter samman beredande och beslutande organ, och en medveten strategi är att både kvinnor och män ska synliggöras i lärarutbildningen. Denna strategi kommuniceras också externt i marknadsföringen av lärarutbildningen. Antagningssiffror, genomströmning och avhopp analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv. Av Studentbarometern 2016 framgår att hela 80 procent av lärarstudenterna är nöjda med hur jämställdhetsfrågor behandlas i utbildningen.

Av självvärderingen och intervjuerna framgår att jämställdhetsperspektivet genomsyrar samtliga kurser i svenska, enligt bedömargruppen. Jämställdhetsperspektivet synliggörs både i valet av kurslitteratur och i kursplanernas förväntade studieresultat, i genomförandet av undervisningen, i uppgifterna och i de varierade examinationsformerna. Exempelvis ska studenterna i en av kurserna utforma en tänkt lektionsplanering och göra didaktiska reflektioner kring jämställdhetsperspektivet. Studenterna i svenskämnet får då på olika sätt träna sin förmåga att beakta, kommunicera och förankra jämställdhetsperspektivet i den pedagogiska verksamheten. Undervisnings- och examinationsformer varierar för att passa de flesta studenter. Detta sätt att integrera jämställdhetsperspektivet under hela utbildningen är enligt bedömargruppen föredömligt och ett gott exempel.

#### **Uppföljning, åtgärder och återkoppling**

**Bedömning med motivering:** *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Kursvärderingar och utvärderingar av olika ingående kursmoment görs i enlighet med lärosätets kvalitetssystem. Resultaten återkopplas till dem som gjort utvärderingen via webbplatsen, där lärosätet också beskriver åtgärder och informerar nya studentgrupper vid kursstart.

Det finns en organisation för att ta om hand synpunkter från lärare och studenter. En ämneskoordinator och studierektor ansvarar för att synpunkterna diskuteras i lärarlaget och med nästa momentansvarig. En samordningsgrupp för svensk lärarutbildning vid lärosätet möts två gånger per termin och behandlar exempelvis utvärderingar, kursplaner och utvecklingsarbete. De förändringar som gjorts utifrån framkomna synpunkter gäller oklarheter i närvarokraven och didaktiska perspektiv, och lärosätet har tagit fram en ramkursplan för VFU och det självständiga arbetet. Rutiner finns för att återkoppla uppföljningsresultat till lärare, annan personal, studenter och andra intressenter. Bedömargruppen vill framhålla lärosätets tydliga rutiner för uppföljning, åtgärder och återkoppling som ett gott exempel.

*Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.*

Bedömargruppen konstaterar att det finns ett etablerat system för att följa upp studenternas prestationer, liksom att olika åtgärder vidtas vid behov. För att studenterna ska genomföra utbildningen inom planerad tid har lärosätet exempelvis infört tydliga och höga krav på närvaro, information om behörighetskrav till kommande kurs och uppföljning av studenternas prestationer i mitten av terminen. Studievägledare gör en fördjupad behörighetsprövning under termin fyra och åtta. Avhoppsanalys görs på programnivå. Studenter som har svårigheter i studierna erbjuds vägledningssamtal. Under intervjuerna framkom att åtgärder i förekommande fall diskuteras med kursansvarig och lärare, som talar med studenten om vad som behöver göras för att den ska lyckas med studierna. Kunskapsöverföring sker också i lärarlaget. Därutöver erbjuder Studenthälsan och Studieverkstaden stöd inom sina respektive områden.

#### **Bedömningsområde: Studentperspektiv**

##### **Studentperspektiv**

**Bedömning med motivering:** *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Förutom kursvärderingar och utvärderingar av olika ingående kursmoment har studenterna inflytande via andra kanaler. Studentrepresentation finns i grundutbildningsråden vid de två kursgivande institutionerna samt i Lärarhögskolans styrelse. I undervisningen tar lärosätet hänsyn till studenters önskemål så långt det är möjligt, och studenterna kan själva påverka innehållet genom att till exempel välja teoretiska inslag som de vill didaktisera. Bedömargruppen vill framhålla detta som ett gott exempel på hur studenter kan ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningen. Vid examinationer i form av hemtentamen har studenterna möjlighet att påverka frågeställningar med mera, vilket är en metod som de kan använda även i sin egen undervisning.

Av underlaget framgår att kursvärderingar genomförs rutinmässigt och att de upplevs som ointressanta. Intervjuerna visar dock att lärare vid föreläsningar talar med studenter om vikten av att engagera sig och göra utvärderingarna. Det framgår inte om detta lett till ökat engagemang hos studenterna, men bedömargruppen vill ändå uppmuntra detta. Sammantaget anser bedömargruppen att studenterna har goda möjligheter att aktivt utveckla utbildningen på både ämnes- och programnivå, men lärosätet rekommenderas att ytterligare utveckla formerna för utvärdering och återkoppling.

#### **Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**

##### **Arbetsliv och samverkan**

**Bedömning med motivering:** *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

I självvärdering och under intervjuerna berörs studentens kontakter med arbetslivet, bland annat genom VFU men även via lärare med bakgrund i skolan. Under utbildningen är ungdomsskolans styrdokument en viktig del i alla kurser, och det självständiga arbetet ger möjligheter att fördjupa insikterna om skolans verksamhet. I självvärderingen nämns kurser i språksociologi som behandlar språksituationen i dagens samhälle. Denna kunskap är enligt bedömargruppen ytterst viktig för att

studenterna ska kunna möta förändringar i arbetslivet, som i skolans verksamhet ofta berör språkets betydelse för lärandet.

I självvärderingen redovisas flera områden där samverkan sker. Skolnära forskning bedrivs vid Litum och genom den etableras kontakter mellan forskare, skola och arbetsliv, vilket ger studenterna värdefull insyn i forskningsarbete. Det finns också partssammansatta arbetsgrupper för övningskolor, praktiktäna forskning och VFU. Samverkan sker även med externa aktörer, till exempel logopedier, som deltar i utbildningen och via alumnverksamhet.

Det framgår att studenterna genomför VFU på olika skolor. Som ett gott exempel vill bedömargruppen framhålla att studenterna under den avslutande VFU:n får praktisera i båda sina ämnen. Vid lärosätet har man nyligen genomfört ett utvecklingsprojekt för att främja studenters och lärares kunskaper om det fysiska och digitala rummets betydelse för lärande. Lärosätet tar dock upp digitaliseringens inverkan på skolmiljön som ett utvecklingsområde i självvärderingen.

Sammantaget menar bedömargruppen att lärosätet erbjuder en utbildning som väl förbereder studenten inför arbetslivet och de förändringar som det kan innebära. Utbildningen samverkar även på tillfredsställande sätt med det omgivande samhället.

#### **Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier**

##### **Bedömning med motivering: *Tillfredsställande***

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Den vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen bedöms vara god i både svenska språket och litteraturvetenskap. Lärosätet menar att personalstyrkan präglas av stabilitet, men bedömargruppen noterar att drygt en tredjedel har tidsbegränsad anställning. Lärosätet gör dock satsningar för att säkra kompetens och kontinuitet.

Även utbildningsmiljön bedöms vara god med bland annat relevant forskning, olika satsningar för att stärka den vetenskapliga kompetensen och en samordningsplats för lärarutbildningen i svenska, vilket bedömargruppen ser som en styrka. Forskarna undervisar med anknytning till sina forskningsområden och studenter inbjuds att skriva sina självständiga arbeten inom dem.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. Svensklärovetenskapens utformning ger studenterna förutsättningar för att nå målet genom att kurserna i svenska har en tydlig progression i tre steg: grundlägga, befästa och fördjupa. Ämneskunskaperna och insikterna i forsknings- och utvecklingsarbete stärks exempelvis genom att studenterna skriver en kort vetenskaplig uppsats som föregår det självständiga arbetet. Dock kan lärosätet ytterligare säkerställa fördjupningen i ämnet.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Studenten får successivt fördjupad kunskap om vetenskapsteori och

kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, men enligt bedömargruppen kan ytterligare fördjupning behövas för att i större utsträckning säkerställa måluppfyllelse.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Under utbildningens gång ställs allt större krav på att studenterna kan reflektera över, problematisera, analysera och värdera sina egna och andras erfarenheter och knyta dessa till forskning. Målet säkerställs i ämnets VFU-kurser och i de självständiga arbetena. Bedömargruppen menar att målet uppfylls i stor utsträckning.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Ämne och ämnesdidaktik hör nära samman, och ämnesdidaktiska inslag finns i alla kurser i svenska. Bedömargruppen ser det också som en styrka att ämne och ämnesdidaktik integreras. Examinationsformerna är varierade och kan exempelvis innebära att studenterna ska förklara något på ett sådant sätt att elever kan förstå. Detta ser bedömargruppen som ett positivt exempel på examinationsform.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Det finns en tydlig progression i utbildningen, och praktiskt inriktade övningar stärker studenternas förmåga att nå detta mål.

Bedömargruppen ser positivt på hur jämställdhetsperspektivet uppmärksammas i utbildningen. Perspektivet genomsyrar samtliga kurser i svenska och synliggörs i kurslitteratur, lärandemål, genomförande och uppgifter. Studenterna får på olika sätt träna sin förmåga att beakta, kommunicera och förankra perspektivet i den pedagogiska verksamheten.

Det finns tydliga rutiner för uppföljning, åtgärder och återkoppling. Exempelvis möts Samos två gånger per termin för att behandla bland annat utvärderingar, kursplaner och utvecklingsarbete, och förändringar görs utifrån framkomna synpunkter. Rutiner finns även för att följa upp studenternas prestationer, och om de inte uppfyller kraven sätter lärosätet in åtgärder för att stötta studenten ifråga.

Bedömargruppen anser att studenterna har goda möjligheter att aktivt utveckla utbildningen på både ämnes- och programnivå. Av bedömargruppens samlade underlag framgår dock att kursutvärderingar genomförs rutinmässigt och upplevs som ointressanta. Det är därför motiverat att ytterligare utveckla formerna för utvärdering och återkoppling.

Studenterna kommer i kontakt med arbetslivet via lärare på lärosätet med bakgrund i skolan men främst via sin VFU. Det framgår att studenterna genomför VFU på olika skolor. Som ett gott exempel vill bedömargruppen framhålla att studenterna under den avslutande VFU:n får praktisera i båda sina ämnen. I kurser i språksociologi får studenterna kunskap om den språkliga situationen i dagens Sverige, vilket är en viktig del i beredskapen för att möta förändringar i arbetslivet. Kontakter finns mellan forskare, skola och arbetsliv via Litum och den forskning som där bedrivs. Även externa aktörer, till exempel logopedier, deltar i utbildningen. Utifrån det samlade underlaget bedömer bedömargruppen att studenterna väl förbereds inför arbetslivet.

# Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

## Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: [Umeå universitet]

Yrkesexamen: [Ämneslärarexamen med inriktning mot årskurs 7-9 och Ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan]

Bilaga: [411-00377-18\_UMU\_UVK]

### Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 17 januari 2020 till [utvitsy@uka.se](mailto:utvitsy@uka.se) med kopia till [maria.nyman@uka.se](mailto:maria.nyman@uka.se). Ange **411-00377-18** i ärendemeningen.

### Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.



## Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1	2	5	Ämnesdidaktik behandlas inte i Umeå universitets utbildningsvetenskapliga kärna utan i ämnesstudier, i examensarbetet och i VFU-kurser (se inlämnade självvärderingar för alla ämnen samt för UVK). Att delar av den personal som undervisar i den utbildningsvetenskapliga kärnan har en forskningsbakgrund inom ämnen eller ämnesdidaktik, innebär alltså inte att det är ämnesdidaktik som behandlas i utbildningsvetenskaplig kärna utan att personalen också har forskningskompetens inom exempelvis generell didaktik och pedagogik eller inom övriga områden som enligt Högskoleförordningen ingår i utbildningsvetenskaplig kärna: exempelvis vetenskapsteori, värdegrund demokratins grunder och skolväsendets historia.

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

**Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**

<b>Måluppfyllelse – kunskap och förståelse</b>			
<b>Sida</b>	<b>Stycke</b>	<b>Rad</b>	<b>Korrigering</b>

<b>Måluppfyllelse – färdighet och förmåga</b>			
<b>Sida</b>	<b>Stycke</b>	<b>Rad</b>	<b>Korrigering</b>

<b>Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt</b>			
<b>Sida</b>	<b>Stycke</b>	<b>Rad</b>	<b>Korrigering</b>

<b>Jämställdhet</b>			
<b>Sida</b>	<b>Stycke</b>	<b>Rad</b>	<b>Korrigering</b>

<b>Uppföljning, åtgärder och återkoppling</b>			
<b>Sida</b>	<b>Stycke</b>	<b>Rad</b>	<b>Korrigering</b>

### Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

### Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

## Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

### Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: [Umeå universitet]

Yrkesexamen: [Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska]

Bilaga: [411-00377-18\_UMU\_GY\_Svenska]

### Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 17 januari 2020 till [utvitsy@uka.se](mailto:utvitsy@uka.se) med kopia till [maria.nyman@uka.se](mailto:maria.nyman@uka.se). Ange **411-00377-18** i ärendemeningen.

### Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

## Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
1	2	1	6 av 16 listade lärare hade tidsbegränsad anställning; det motsvarar 37,5% vilket då väl är ”drygt en tredjedel”.  Denna information finns även i andra stycket under ”Samlat omdöme ...” på s. 9

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

**Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat**

<b>Måluppfyllelse – kunskap och förståelse</b>			
<b>Sida</b>	<b>Stycke</b>	<b>Rad</b>	<b>Korrigerig</b>

<b>Måluppfyllelse – färdighet och förmåga</b>			
<b>Sida</b>	<b>Stycke</b>	<b>Rad</b>	<b>Korrigerig</b>

<b>Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt</b>			
<b>Sida</b>	<b>Stycke</b>	<b>Rad</b>	<b>Korrigerig</b>

<b>Jämställdhet</b>			
<b>Sida</b>	<b>Stycke</b>	<b>Rad</b>	<b>Korrigering</b>

<b>Uppföljning, åtgärder och återkoppling</b>			
<b>Sida</b>	<b>Stycke</b>	<b>Rad</b>	<b>Korrigering</b>



**Bedömningsområde: Studentperspektiv**

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

**Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig